МАТЕРИЈАЛИ

УДК. 325.254.4—053.2 (495.37:=886) (093.2)

Ристо КИРЈАЗОВСКИ

ДОКУМЕНТИ ЗА ЕГЗОДУСОТ НА ДЕЦАТА ОД ЕГЕЈСКИОТ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА

Проблемот на егзодусот на децата од егејскиот дел на Македонија во 1948 година го сврте вниманието на нашата историска наука чии што резултати сѐ уште се скромни. За целосно изучување на проблемот е потребно да се обелоденат бројните документи што се чуваат во разни архивски и други институции. Документите што ги поместуваме во продолжение се земени од Архивот на Комунистичката партија на Грција и на ЦК на СКЈ ја имаат таа функција.

1.

21 февруари 1948 година

Радиограма од генерал Маркос до членот на ПБ на КПГ Јанис Јоанидис.

Решивме во Југославија да евакуираме 2500 деца од Леринско и 3500 деца од Костурско. Да го организирате прифаќањето на децата.
(АЦКСКЈ, IX—33/327).

2.

6 април 1948 год.

Извештај од Претставништвото на КПГ во Белград за евакуација на децата.

Децата што пристигнаа во Југославија се распоредени: 2100 ќе прифати Унгарија. Денес се испратени во Унгарија 700, утре ќе бидат испратен 700, а задутре уште 700 деца. Романија ќе прифати 3000 деца. Досега прифати 320, вчера се испратени 600 а утре ќе бидат испратени уште 700 деца.

6 април 1948 г.

Радиограма од Маркос Вафијадис до Јанис Јоанидис: Известува дека во Албанија се концентрирани 4000 деца од кои 2000 треба да бидат префрлени во други земји. (АЦКСКЈ, IX — 33/360).

4.

13 април 1948 год.

Радиограма на претставништвото на КПГ во Белград

Известува дека во Југославија моментално се наоѓаат 900, освен 400 деца што се наоѓаат во грчката општина Булнес. Унгарија прифати 2200, Чехословачка ќе прифати 2000, во Романија се наоѓаат 2850 и во Бугарија 1500 деца.
(АЦСКЈ, X—33/360).

5.

21 април 1948 г.

Радиограм од Претставништвото на КПГ во Белград до ПБ на ЦК на КПГ.

Известува дека денес испратил за Чешка 200 деца.
(АЦКСКЈ, I—33/I—370.

6.

20 април 1948 год.

Извештај на Претставништвото на КПГ во Бугарија во ПБ на ЦК на КПГ.

Известува дека децата ќе бидат сместени во Будимпешта, во стамбени згради, групно по 50—200 деца. Ќе бидат сместени по возраст, а не по местото каде се родени. Исклучок се прави само за помалите деца. Моментално во Унгарија има 1170 деца. Децата Тодор Секулидов, Анастас Гацаров и Ристо Ковачиодов од с. Конимлати го напуштија домот.

Жени (мајки) одговорни: Марија Караташова, Василики Качаку и Марија Теодору.

Машки Деца:

На	16-годишна	возраст	—	1
на	18	„ „	—	1
на	20	„ „	—	1
на	15	„ „	—	59
на	14	„ „	—	118

Женски деца:

На	16-годишна возраст		—	11	
на	18 „	„	—	27	
на	19 „	„	—	12	(персонал)
на	20 „	„	—	5	„
на	22 „	„	—	2	„
на	23 „	„	—	2	„
на	25 „	„	—	1	„
на	26 „	„	—	1	„
на	27 „	„	—	2	„
на	28 „	„	—	1	„
на	30 „	„	—	2	„
на	35 „	„	—	4	„
на	38 „	„	—	1	„

АМ, Ф, 8/7/17.

7.

27 мај 1948 г.

Радиограма од Претставништвото на КПГ во Албанија до Претставништвото на КПГ во Белград.

Во Албанија пристигнаа 3376 деца од кои 500 се префрлени во Југославија. Албанците обезбедија кревети за 2500 деца. Останатите 876 деца треба да бидат префрлени во Југославија.

8.

4 јуни 1948 г.

Радиограма од Претставништвото на КПГ во Албанија до Претставништвото на КПГ во Белград.

Известува дека Албанците побараа евакуација од Албанија на 1576 деца.
АМ, Ф-18/2/40.

9.

18 јуни 1948 год.

Извештај на Претставништвото на КПГ во Скопје до ПБ на ЦК на КПГ.

Известува дека на 17 јуни 1948 година 53 деца и 20 стари жени ја поминаа грчко-југословенската граница кај караулата Стари Бач (Кајмакчалан). Префрлени се во Браилово. Треба да им се пружи помош.

10.

16 јули 1948 година.

Извештај на Претставништвото на КПГ во Албанија до ПБ на ЦК на КПГ за прифаќањето, згрижувањето и положбата на децата во Албанија.

Во Албанија моментално се ноаѓаат вкупно 3255 деца и се сместени во следните 5 места и тоа: 1) Скодра — 1337; Драч — 504; Валона — 549; Фиери — 514 и во Елбасан — 351 или вкупно 3255 деца.

Од тој број се: раководители на група — 173; професионални учители — 2; помошници учители (со гимназија) — 2; мајки — 5, или вкупно 182.

25% се во годишна возраст од 2— 6 години
65% се во годишна возраст од 7—13 години
10% се во годишна возраст од 14—16 години.

По националност: Грчиња - 2458, Македончиња - 797 деца.
Децата се згрижени од Управата за социјална заштита и од Црвениот крст.

Згрижување — Згрижувањето на децата го врши Управата за социјална заштита и Црвениот крст.

Сместување — Децата се сместени во градови и по можност во соседни куќи, а главно, сместувањето е добро. Само сместувањето во домот во Скодра е неповолен, повеќе објекти не се погодни. Во Скодра има малку клозети. Поради недостатокот на вода, снабдувањето со вода се врши со цистерни.

Во Фиери децата се сместени во 14 објекти кои се распарени во целиот реон.

Облека — Поголем број деца имаат добиено по едно сако, кошула и долнина и сандали. Втор пар гаќи имаат добиено децата што се сместени во Валона. Освен облека, децата имаат добиено душеци, чаршафи, ќебиња. Децата немаат своја облека.

Храна — Нема мензи и трпезарии, Недостасуват чинии. За храна се доделуваат 24 леки дневно. Кон таа сума треба да се додадат и разните подароци од месните организации. Леб 400 до 600 грама, во Скодра 250 грама, Месо 2—4 пати неделно. Наутро им се дава мармелада, сирење, макарони, грав, компир, зеленчук. Во секој дом има по една кујна. Само во Шкодра 2.

Здравје — Во Шкодра, Драч и Валона функционираат амбуланти. Додатна храна за болни (месо или јогурт). Слабите деца се испраќаат 15 дена на одмор. Воопшто, здравјето на децата е добро. До денес умреа 7 деца, од кои Македончињата Димитар Леков од Долно Папрацко, Анастасија Симова од Јановене.

Хигиена — Уште имаат вошки. Децата не се бањаат. Има недостаток на сапун. Недостасуваат чешлиња за девојчињата.

Организација на згрижувањето и заштитата на децата

Децата се сместени во домови, (освен 544 во Шкодра). Организирани во **групи. Составот** на групите го чинат децата од селата.

Храната секое утро им се дава на одговорните и тие, на децата. Лебот за целиот ден им се доделува утрото. Организацијата има форма на војничка исхрана, односно, поделбата на храната, и секое дете јаде како сака. Бидејќи чиниите и лажиците не се доволни (во Шкодра на пример за секои 2—4 деца има една чинија), храната ја добиваат сукцесивно. Јадењето почнува од 12 и завршува во 16 часот.

Жените (мајките), поради таквите услови, се занимаваат само со чистење на децата од својата група, како умеат и како можат бидејќи никаде нема перална.

Занимање, Не постои систематска организација на децата. Децата се организирани по групи по села. Сè под влијание на одговорните.

Албанците доделија 10—12 лица во управата, кујната и амбулантата. Во Шкодра во домовите работатат 70 Албанци. Во Шкодра функционира училиште со 344 деца, со 2 пропесионални и 2 помошни учители. Контакти со Албанците одржуваме во празничните денови.

Слабости

1. Повеќето од одговорните жени (мајки) не сакаат да останат овде, во Албанија.

2. Не се дисциплинирани, бидејќи нема кој да стои на чело за да воведе дисциплина. Таквата ситуација продолжува скоро три месеци.

3. Поради недостаток на услови за занимања, се предизвикуваат и се создаваат проблеми, оговарања, критизерство, искористување на слабостите на згрижувањето, разочарувања и сл.

4. Ситуацијата воопшто не е добра. Се фрлаат лоши пароли, како на примр, во Албанија владее капитализам. Не дојдоа демократите, туку фашистите. Нè измамија. Албанија не може сама себе си да се нахрани, камо ли нас. Се организираат демонстрации за храна, владее локалистички дух и сл.

5. Помеѓу Словеномакедонците и Грците постои расцеп. Меѓусебните односи се лоши. Тоа особено е изразено во Шкодра (меѓусебно се псујат, просат, крадат).

Албанците

1. Преземените чекори за организација и згрижување се спори. Голем број деца скоро 2 месеци беа оставени распарчени по разни куќи.

2. Управата механички ги извршува работите.

3. Здравствената заштита недоволна. Недостаток на лекови. Лекарските прегледи се формални.

4. Таквиот однос создава незадоволства. Не е соопштено за смртта на едно дете.

Општо

1. Недостаток на организација и дисциплина.

2. Спорост во решавањето на проблемите и недисциплина.

3. Спорост и слабост во задоволувањето на потребите и згрижувањето, организацијата на децата, занимањата и сл.

4. Слаба просветна работа.

Почнав со организација на децата и професионално организирање на одговорните, елементарната расподелба на работата и задачите и назначување на одговорни по истите. Организација на детските домови и распоредување на децата по одделенија, трпези и сл. Побарав од Албанците да нѝ испратат учители од малцинствата.

Заклучок

Во Албанија не е возможно да се задржат толку голем број на деца. Најмалку две третини да бидат испратени во други земји. Во спротивен случај треба да се создаде наш внатрешен апарат во домовите. Албанците да ја задржат управата, амбулантата, кујната. Во апаратот да се вклучат одговорните (мајките) и други лица од бегалците.

16.VII 48

Танасис — Ангелос

(АМ, Ф-8/2/70).

11.

Во септември 1948 година.

Радиограма од Претставништвото на КПГ во Унгарија до ПБ на ЦК на КПГ.

Информира дека Унгарците се согласуваат да примат уште 800 деца. Проблемот со децата во Полска уште не е решен. 200 децата што треба Романија да ги прими од Албанија, уште не пристигнаа.

АМ, Ф-8/7/28.

12.

28 јануари 1949 г.

Претставништвото на КПГ во Унгарија до ПБ на ЦК на КПГ.

Известува дека Министерството на социјална заштита на Унгарија го повика Серафим и го запозна дека Министерството за надворешни работи на Унгарија е запознато од Триквели за одлуката на ООН да го дискутира прашањето за децата од Грција.
(Ф-8/7/58.)

13.

31 јануари 1949 г.

Претставникот на КПГ во Унгарија до Претставникот на КПГ во Белград.

Известува дека Чехословачка е готова да прими уште 500 деца. Чехословачка вкупно ќе прими 1000 деца.
(АМ, Ф-8/7/62)

14 февруари 1949 г.

Претставништвото на КПГ во Унгарија до Претставништвото на КПГ во Белград.

Презема мерки за префрлување на 1000 деца во Полска.
(АМ, Ф-8/7/70)

15.

14 февруари 1949 г.

Претставникот на Чешка до Претставникот во Белград.

Бара да се убрза префрлувањето на 500 деца за Чехословачка.

За еден голем број деца во Чешка не им се знае идентитетот, (име и презиме и сл.). Полска до 1 март 1949 година смета дека може да прими 1000 деца а, Чехословачка 500.
(АМ, Ф-8/7/82).

16.

7 април 1949 година.

Претставникот на КПГ во Унгарија до ПБ на КПГ.

Информира дека 150 деца се готови да стапат во редовите на ДАГ.
(АМ, Ф-8/7/108).

17.

24 април 1949 година.

Претставникот на КПГ во Унгарија до ПБ на КПГ.
Од Албанија за Германија ќе бидат испратени 1000 деца. (АМ, Ф-8/7/122).

18.

1 мај 1949 година.

Претставникот на КПГ во Унгарија до ПБ на КПГ.
Информира дека мобилизираните деца за ДАГ, веднаш ќе ги испрати.
(АМ, Ф-8/7/127).

19.

7 мај 1949 година.

Претставникот на КПГ во Унгарија до Претставникот на КПГ во Белград.
Известува дека Претседателството на ЦС на НОФ бара лицата Алеко Хаџиташков и П. Попхристов кои се наоѓаат во Булкес, да бидат отстапени за работа со децата.
(АМ, Ф-8/7/140).

20.

22 мај 1949 г.

Претставникот на КПГ во Унгарија до Претставникот на КПГ во Белград.
Информира дека 100 мобилизирани деца за ДАГ се готови да тргнат.
(АМ, Ф-8/7/146).

21.

22 мај 1949 г.

Наредба на КПГ мобилизирани деца да се вратат во домовите.
(АМ, Ф-8/7/157).

22.

29 август 1949 год.

Извештај на претставникот на КПГ во Белград за префрлувањето на децата од Југославија во други земји.

Привремената демократска влада (ПДВ) на 30 јуни 1949 година преку југословенската амбасада во Будимпешта побара од владата на ФНРЈ заминување на сите деца од Југославија и нивното предавање на ЕВОП (Комитет за помош на детето). Југословенската влада негативно одговори.

На 1 август 1949 година Привремената демократска влада остро протестираше против таквата одлука на владата на ФНРЈ.

На 29 август 1949 година ПДВ телеграфски протестира и бара да се испратат во Чехословачка децата од следните домови: Бела Црвка, Црвеница, Малинска, Дутолвле, Стара Гора, Нови Сад, Спењевац, Загреб, Осиек.

Претставникот на Југославија на Конгресот на Меѓународниот сојуз на жените во Будимперштa, одржан во ноември 1948 година, изјави дека Југославија прифати и згрижи 12000 деца. (АМ, IV/1/28).

23.

11 февруари 1950 г.

Во Источна Германија се прифатени 342 деца и 13 учители и персонал. Според постигнатиот договор со Петрос Кокалис, Германија ќе прифати 1000 деца.
(АМ, Ф-8/6/30).

24.

26 март 1950 г.

Писмо до ЦК на БКП до КПГ.

Ве молиме да одредите место и дата за прифаќање на 700 деца. Ние ви предлагаме тоа да биде на 1 март 1950 година.
(АМ, Ф-6/30).

25.

19 август 1950 година.

Преглед на предадени деца од Албанците на Југословените.

На 10 септември 1948 год. 367 деца; на 29 септември 1948 година 365 деца; на 15 октомври 1948 година 397 деца; на 27 октомври 1948 година 800 деца; на 30 октомври 1948 година 1202 деца, или вкупно 4731 дете.
(АМ, Ф-30/3/65).

26.

б. д.

Во Југославија беа организирани домови во следните места: Бела Црква, Црквеница, Дутовле, Стара Гора, Шент, Бит, Осиек,

Нови Сад, во кои беа сместени околу 1875 деца од кои 1581 Македончиња и 2776 Грчиња, 90 лица персонал од кој 10 учители, 17 мајки, и 30 друг персонал.
(АМ, К-IV-1/2).

27.

б. д.

Деца — Македончиња сместени во домот Лонден Здруј во Полска: Герман — 55; Бапчор — 9; Кондороби — 50; Оровник — 72; Рудари — 65; Турје — 6; Долни Пожар — 50; Раби — 40; Медово — 36; Статица — 70; Мегас Платанос — 21; Тресино — 92; Блаца — 2; Нерет — 41; Штрково — 50; Шиштеово — 90; Саракиново — 48; Трново — 39; Трсије — 37.
(IV-1/3).

ОКОЛ. ОДБОР ЗА КОСТУРСКО

Бројчен список

што ги покажува децата што се испратени во народните републики по село од Костурско

Ред. бр.	Село	Број деца	Број педагози	Вкупно
1.	Жервени	8	—	8
2.	Радигоже	31	3	34
3.	Лабаница	46	—	46
4.	Апоскеп	12	1	13
5.	Трстика	5	—	5
6.	Бојане	1	—	1
7.	Шлрапари	26	2	28
8.	Загоричани	174	11	185
9.	Брезница	111	3	114
10.	Скамско	24	—	24
11.	Бапчор	173	10	183
12.	Вишени	159	8	167
13.	Бовишта	33	2	35
14.	Габреш	87	5	92
15.	Д'мбени	167	10	177
16.	Косинец	78	—	78
17.	Ревани	13	—	13
18.	Сливени	30	2	32
19.	Горно Дреновени			
20.	Долно Дреновени	91	6	97

21.	Сничени	22	—	22
22.	Котелци	18	1	19
23.	Лудово	24	—	24
24.	Шак	27	—	27
25.	Драничево	69	—	69
26.	Новоселени	35	2	37
27.	Смрдеш	137	6	143
28.	Калевишта	48	2	50
29.	Лучишта	5	—	5
30.	Сетомо	50	6	56
31.	Кондороби	49	3	52
32.	Тиквени	2	—	2
33.	Добролишта	13	—	13
34.	Калонери	13	1	14
35.	Жупаништа	71	3	74
36.	Куманичево	67	6	73
37.	Омоцко	40	2	42
38.	Горна Статица	32	—	32
39.	Долна Статица	103	—	103
40.	Кономлади	219	11	230
41.	В'мбел	138	9	147
42.	Црноишта	51	3	54
43.	Олишта	45	3	48
44.	Четорок	2	—	2
45.	Зеченград	2	—	2
46.	Нестрам	1	—	1
47.	Очени	3	—	3
48.	Галишта	21	3	24
49.	Буковик	25	2	27
50.	Черешница	63	4	67
51.	Карчишта	56	—	56
52.	Периволи	25	—	25
53.	Езерец	72	—	72
54.	Личотер	30	—	30
55.	Висанско	13	—	13
56.	Тухољ	71	—	71
57.	Прекопана	16	1	17
58.	Руља	211	14	225
59.	Шештеово	130	8	138
60.	Б'мбоки	81	5	86
61.	Тиолишта	57	5	62
62.	Чука	59	4	63
63.	Стенско	65	4	69
64.	Псоре	3	1	4
65.	Слатина	6	—	6
66.	Поздивишта	166	9	175
67.	Желин	3	—	3

68.	Гарлени	11	1	12
69.	Фотиништа	11	1	12
70.	Долени	10	1	11

За селата Горно Папрацко, Долно Папрацко, Граче, Јановене, Пилкати, Герма, Омоцком Ланга, Сатричани, Госно, Врештени, Изглеби, Ајљас, Жуќелци, недостигаат податоци.

Вкупно: 3760 деца, 184 педагози.

Во седиштето на Ок. Совет

(АМ, IV/1/1).

ДЕТСКИ ДОМ ЗА МАКЕДОНСКИ ДЕЦА ВО ТУЛГЕШ, Романија
Именичен список на македонски учителки

Ред. бр.	Име и презиме	Година на раѓање	Место на раѓање
1)	Жогова Олга	1938	Брезница, Костурско
2)	Каранца Василка	1928	Смрдеш, Костурско
1)	Ничовска Викторија	1929	Рудари, Леринско
4)	Василевска Фотина	1930	П'пли, Леринско
5)	Кајовска Атина	1928	Поздивишта, Костурско
6)	Зелештова Софија	1932	Нерет, Леринско
7)	Попниколова Василка	1925	Бомбоки, Костурско
8)	Попвасилева Александра	1930	Кумничево, Костурско
9)	Раптова Спаса	1932	Дреновене, Костурско
10)	Божигалова Костантина	1926	Смрдеш, Костурско
11)	Костовска Елена	1928	Медово, Леринско
12)	Наумова Севасти	1928	Трново, Леринско
13)	Сериева Катерина	1924	Брезница, Костурско
14)	Петрупова Германија	1931	Герман, Леринско
15)	Гуведерува Василка	1930	Загоричано, Костурско
16)	Репацова Поликсена	1921	Смредш, Костурско
17)	Арванитова Елена	1928	Шештеово, Костурско
18)	Србинова Василка	1928	Шештеово, Костурско
19)	Карафилова Костадина	1928	Поздивишта, Костурско
20)	Дигалова Атина	1926	В'мбел, Костурско
21)	Кесакова Елефтерија	1928	В'мбел, Костурско
22)	Ковачева Евдоксија	1928	Поздивишта, Костурско
23)	Кузинова Марија	1928	Тиолишта, Костурско
24)	Шмагранова Амалија	1930	Тиолишта, Костурско
25)	Христова Деспина	1929	Рулја, Леринско

Сите тие се учителки.

1. Македонки учителки во Унгарија

1. Марија Пекевска, од с. Кономлади, Костурско, (курс во Романија)
2. Веста Казарова, од с. Кономлади, Костурско, (курс во Романија)
3. Менка Гудова, од с. Сетино, Леринско, (курс во Романија)
4. Агапи Шклигова, од с. Вишени, Костурско (курс во Романија)
5. Агапи Влашева, од с. Вишени, Костурско, (курс во Романија)
6. Лазора Палева, од с. Дреновени, Костурско, (курс во Романија)
7. Александра Петровска, од с. Дреновени, Костурско, (курс во Романија)
8. Кацаков Јорги, од с. Дреновени, Костурско (наши романски курс)
9. Георгија Аспрова, од Нивици, Леринско (курс романски)
10. Јорги Вликлицков, од Нерет, Леринско, (активист)
11. Елена Влахова, од Жупаништа, Костурско, (курс наш и романски)
12. Ангелина Дамјанова, од Буковик, Преспанско (курс романски)
13. Слава Ангеловска, од Бесфина, Леринско (мешан курс, наш и романски)
14. Андромаха Чолакова, од Бесфина, Леринско, (мешан курс, наш и романски)
15. Ница Поповска, од Нивици, Леринско, (курс романски)
16. Слава Беловска, од Нивици, Леринско, (курс романски)
17. Софија Христовска, од Нивици, Леринско, (курс романски)
18. Донка Костантинова, од Нивици, Леринско, (помошник)
19. Дука Марковска, од Нивици, Леринско, (забавач)

И други од курсот во Желево, вкупно 30.

2. Учители во Полска

1. Олга Поповска, од леринските села (одговорен активист на АФЖ)
2. Коле Лукетовски, од леринско (наш курс)
3. Тина Кизогска, од Габреш, Костурско, (има завршено наш и романски курс)
4. Кота Пајковска, од Герман, Леринско, (има завршено наш и романски курс)
5. Ленка Количова, од Поздивишта, (курс во Романија)
6. Тина Лазовска, од Шистеово, Костурско, (курс во Романија)
7. Политими Сатовска, од Тарново, Леринско, (курс во Романија)
8. Цвета Робова, од Карацова, (курс во Романија)
9. Митра Ацова, од Карацова, (курс во Романија)

10. Тодора Костова, Штрково, Преспа, (наш и романски курс)
11. Тодора Карафиловска, од Медово, Преспа, (наш и романски курс)
12. Ники Маврова, Медово, Леринско, (курс во Романија)
13. Калјопа Ангеловска, Кондороби, Костурско, (курс во Романија)
14. Софија Костова, Медово, Леринско, (наш и романски курс)
15. Ката Николова, од с. Раби, Леринско, (наш курс и во Романија)
16. Кираца Кумова, од с. Тарново, Леринско, (наш курс и во Романија)
17. Димитри Лукатовски, од с. Тарново, Леринско, (наш курс и во Романија)
18. Ристо Ангеловски, од с. Бесфина, Леринско, (наш курс и во Романија)
19. Мара Карамановска, од с. Д'мбени, Костурско, (наш курс и во Романија)
20. Циља Ангеловска, од с. Лабаница, Костурско, (наш курс и во Романија)
21. Костандина Тодоровска, од с. Лабаница, Костурско, (наш курс и во Романија)
22. Велика Тимова, од Трново, Леринско, (наш курс и во Романија).

3. Во Чехословачка

1. Филип Малковски, од Шистеово, Костурско, (одговорен на подрачје, одговорен за агит-проп.)
2. Леон Шапурков, Калевик, Леринско, (одговорен за подрачје, привремено во бирото)
3. Тодор Лјалјов, од с. Раби, Леринско, (одговорен за подрачје)
4. Никола Стојановски, од Герман, Леринско
5. Елевтерија Пировеци, од Косинец, Костурско, (предава и во грчко училиште)
6. Томка Христова, од Јановене, Костурско, (курс во Романија)
7. Јордана   , од Трсие, Леринско, (наш и романски курс)
8. Олга   , од Црновишта, Костурско (наш курс)
9. Катица Лјалјо, Унгарија, (знае југословенски и македонски)
10. Софија Темелкова, од Желево, Леринско, (курс во Романија)
11. Елена Водова, Меомрени, Костурско, (курс во Романија)
12. Марија Стамова, од Желево, Леринско (наш и романски курс)
13. Зоја Чаковска, од Желево, Леринско, (наш и романски курс)
14. Тома Цветанов, од Желево, Леринско, (курс во Романија)
15. Атина Јанакова, од Шистеово, Костурско, (курс во Романија)
16. Димитра Стамова, од В'мбел, Костурско (курс наш и романски)
17. Анастасија Петридова,
18. Н. Кондо, Д'мбени

19. Николина, од Орово, Преспа, (курс во Романија)
20. Олга Јованова, Граждано, Леринско, (курс во Романија)
21. Јордана Костандинова, Габреш, Костурско (курс во Роман.)
22. Ставрула Марковска, од , Преспа, (курс во Романија)
23. Елефтерија Пројкова, од , Преспа, (курс во Романија)
24. Димитра Мијова, Косинец, Котсурско, (курс во Романија)
25. Софија Дкендерова, од Габреш, Костурско, (курс во Роман.
26. Трајана Аргировска, од с. Оштима, Леринско, (курс во Романија)
27. Вангелица Димулева, Лудово, Костурско, (курс во Романија)
28. Атина Лазовска, Чука, Костурско, (курс во Романија)
29. Коста Толевски, Рудари, Преспа, (курс во Романија)
30. Мелпомени Димулева, Герман, Преспа, (курс во Романија)
31. Василка Малинова, Герман, Преспа, (курс во Романија)
32. Василка Мавровска, Герман, Преспа, (курс во Романија)
33. Јордана Шупуркова, Лерин, (курс во Романија)
34. Вангелица Јованова, Жужелци, Костурско, (курс во Роман.)
35. Чокрев, Сетина, Леринско
36. две учителки, (наш курс)
37. Елевтерија, од Трново, Леринско.

(АМ, IV/1/12)

МАКЕДОНЦИ КАНЕТИ ЗА МАКЕДОНСКИ УЧИТЕЛИ

Синија — Романија

1. Туљо Танас
2. Лазовски Мичо
3. Ксантовски Леонид
4. Александровски Христо
5. Попстергиев Коста
6. Поповски Христо
7. Теодоров Аргир
8. Груѓов Ѓорги
9. Зафирова Агапи

Букурешт

1. Дивранов Ставро
2. Ташовски Пандо
3. Дамулидов Јане

Тулгеш

1. Фарацалов Павле
2. Роман Романија
3. Караколев Пандо

(АМ, VI/1/7).

„Мајки", одговорни на група деца во Унгарија

1. Фана Поповска, од Нивици, Леринско
2. Велика Поповска, од Нивици, Леринско
3. Слава Мирчевска, од Нивици, Леринско
4. Софија Флориновска, Статица, Костурско
5. Љаца Минова, Статица, Леринско
6. Циља Минанкова, Статица, Леринско
7. Циља Циџировска, Статица, Леринско
8. Атина Калојанова, Нестрам, Костурско
9. Аспасија Герова, Пилкади, Костурско
10. Анастасија Кјатипова, Слимница, Костурско
11. Каљопа Костовска, Сетомо, Костурско
12. Лена Богданова, Бесфина, Леринско
13. Костантина Поповска, Бесфина, Леринско
14. Христина Скендерова, Бесфина, Леринско
15. Александра Аргирова, Сетомо, Костурско
16. Елена Христидова, Л'к, Леринско
17. Софија Апостолидова, Л'к, Леринско
18. Ана Петровска, Л'к, Леринско
19. Софија Јорданова, Л'к, Леринско
20. Софија Стерјовска, Оровник, Леринско
21. Авангелија Сулидова, Горно Котори, Лериско
22. Анастасија Георгиева, Буковик, Леринско
23. Деспина Томаидова, Жупаништа, Костурско
24. Елена Поповска, Оровник, Леринско
25. Викторија Стерјова, Долно Котори, Леринско
26. Параскева Шишкова, Жупаништа, Костурско
27. Параскева Кускурова, Тиквени, Костурско
28. Фани Мановска, Умре
29. Василка Петровска, Дреновене, Костурско
30. Дафни Калчакова, Дреновене, Костурско
31. Домника Секулидова, Дреновене, Костурско
32. Агапис Спасова, Вишени, Костурско
33. Софија Тоскова, Вишени, Костурско
34. Александра Меловски, Вишени, Костурско
35. Ас. Милошева, Вишени, Костурско
36. Мариго Цулева, Вишени, Костурско
37. Теодора Брашнарова, Вишени, Костурско
38. Хрисула Маркова, Вишени, Костурско

2. Мајки, одговорни на група деца во Чехословачка

1. Аргиро Попвасилева, Сничени, Костурско
2. Софија Кирјаковска, Радигоже, Костурско
3. Анастасија Каршакова, Косинец, Костурско
4. Христина Маркова, Турје, Леринско
5. Елена   , Буф, Леринско
6. Софија Јанкулова, Желево, Леринско

7. Севасти Попгеоргиева, Оштима, Леринско
8. Александра Евангелова, Рудари, Леринско
9. Порфира Пинзова, Косинец, Костурско
10. Костантина Сукаловска, Драничево, Костурско
11. Калјопа Џоцова, В'мбел, Костурско
12. Викторија Лановска, В'мбел, Костурско
13. Фотина Кирјакидоца, Оровник, Преспа
14. Атина Дановска, Оровник, Преспа
15. Николина Николовска, Оровник, Преспа
16. Теодора Кичова, Граждано, Леринско
17. Василка Љондова, Далишта, Костурско
18. Менка Талевска, Граждано, Преспа
19. Софија Василевска, Граждано, Преспа
20. Василка Ангеловска, Граждано, Преспа
21. Лена Василевска, Дробитишта, Леринско
22. Боѓа Стерјовска, Дробитишта, Леринско
23. Елена Стефанова, Желево, Леринско
24. Петрина Маркова, Желево, Леринско
25. Султана Видова, Мокрени, Костурско
26. Слава Гелева, Мокрени, Костурско
27. Слава Ројдева, Мокрени, Костурско
28. Христина Трповска, Бапчор, Костурско
29. Софија Кетипова, В'мбел, Костурско
30. Софија Шмагранова, Д'мбени, Костурско
31. Евгенија Тигарова, Поздивиште, Костурско
32. Ленка Костовска, Граждано, Леринско
33. Елевтерија Мијовска, Орово, Леринско
34. Атина Петровска, Орово, Леринско
35. Томаоја Петровска, Орово, Леринско
36. Доста Љурукова, Орово, Леринско
37. Јана Цигерова, Оштима, Леринско
38. Фана Пејкова, Оштима, Леринско
39. Фотија Пановска, Нивици, Леринско
40. Панка Попова, Нивици, Леринско
41. Трунка Шалевска, Нивици, Леринско
42. Хритина Трентва, Кономлади, Костурско
43. Христина Мангова, Кономлади, Костурско
44. Аспасија Даутовска, Дарничево, Костурско
45. Елена Јанкова, , Леринско
46. Вангелица, Свети Ахил, Леринско
47. Фотина Мицевска, Сребрено, Леринско
48. Атина Курунова, Нивици, Леринско
49. Љубинка Аргировска, Орово, Леринско
50. Софија Видовска, Орово, Леринско
51. Фотина Узуновска, Старичано, Костурско
52. Василка Ставровска, Сничени, Костурско
53. Олимбија Радовска, Старичени, Костурско
54. Љумба Георгиева, Тиквени, Костурско

55. Елена Стергиева, Бапчор, Костурско
56. Александра Георгиева, Св. Ахил, Леринско
57. Цена Марковска, Св. Ахил, Леринско
58. Хритина Григориевска, Св. Ахил, Леринско
59. Цена Пандовска, Трново, Леринско
60. Љуба Јановска, Тиквени, Костурско
61. Александра Василева, Костурско
62. Атина Марковска, Нивици, Леринско
63. Елена ,Шестеово, Костурско
65.Ваја Чучкова, Жужелци, Костурско
66. Милена Монилидова, Старичани, Костурско.

(АМ, IV/1/8).

„Мајки", одговорни на одделенија на деца во Полска

1. Дина Пандулева, од с. Брештени, Костурско
2. Левтера Јофкова, од Карчишта, Костурско
3. Динка Пандовска, од с. Брептени, Костурско
4. Тодора Бацова, Воденско
5. Тодорка Дурова, Шештеово, Костурско
6. Тинка Мерцанова, с. Статица, Костурско
7. Олга Романова, с. Статица, Костурско
8. Лена Андиновска, с. Карчишта, Костурско
9. Деспа Јаковска, Герман, Леринско
10. Ница Кљанцова, с. Статица, Костурско
11. Александра Михајловска, с. Рудари, Леринско
12. Хритина Граматикова, с. Рудари, Леринско
13. Трајанка Фармакова, Оштима, Леринско
14. Тана Пандилова, с. Шестеово, Костурско
15. Тина Сидерова, с. Кондороби, Костурско
16. Гена Јованова, с. Кондороби, Костурско
17. Блага Демиманова, с. Провник, Леринско
18. Ната Цогоца, с. Провник, Леринско
19. Стефка Поповска, с. Провник, Леринско
20. Стоја Поповска, с. Провник, Леринско
21. Вана Јостовска, од Карацова
22. Евангелија Христова, Тарново, Леринско
23. Стоја Глигорова, Герман, Леринско
24. Василка Илиева, Нерет, Леринско
25. Хритина Сурлева, Нерет, Леринско
26. Дана Малинова, с. Шестеово, Костурско
27. Стана Стојкова, Карацова
28. Марија Трифунова, Карањова
29. Ставрула Анастасова, Карацова
30. Мара Ташковска, Шистеово, Костурско
32. Марија Попјорданова, Карацова
33. Елена Тригалова, Карацова.

(АМ, К-IV/1/4)

Одговорни на одделенија во детскиот дом за македонски деца во Тулѓеш, Романија

Ред. бр.	Име и презиме	Година на раѓање	Место на раѓање
1.	Јанакова Калјопа	—	
2.	Мишова Фана	—	
3.	Питропова Стојанка	—	
4.	Диманова Стефанка	—	
5.	Темелкова Костандина	—	
6.	Трајанова Александра	—	
7.	Нанова Марија	—	
8.	Попгеоргиева Агалса	1926	Бозишта, Костурско
9.	Јованова Софија	—	
10.	Лазарова Катерина	—	
11.	Апостолова Марија	—	
12.	Жабонова Александра	1928	Брезница, Костурско
13.	Попгеоргиева Евгенија	—	
14.	Секулова Јанула	—	
15.	Јовова Калјопа	1928	Буковик, Леринско
16.	Жатова Софија	—	
17.	Гечова Лемонја	1931	Б'мбоки, Костурско
18.	Јанакова Хритина	1930	Рулја, Леринско
19.	Сотирова Ставрула	1929	Дреновене, Костурско
20.	Кочова Евгенија	1932	Олишта, Костурско
21.	Цигулова Викторија	1931	Бапчор, Костурско
22.	Богданова Хритина	1931	Бапчор, Костурско
23.	Ливандова Катерина	1917	Тиолишта, Костурско
24.	Димова Елена	1929	Поздивишта, Костурско
25.	Костандинова Софија	1916	Тиолишта, Костурско
26.	Ѓурова Евдоксија	—	Загоричани, Костурско
27.	Маркова Ирина	1932	Желево
28.	Рачова Ирина	1932	Рулја, Леринско
29.	Лидискова Софија	1930	Д'мбени, Костурско
30.	Трпенова Христина	—	Д'мбени, Костурско
31.	Шекрова Евдоксија	—	Д'мбени, Костурско
32.	Трокова Елевтерија	—	Д'мбени, Костурско
33.	Волчева Вета	—	Д'мбени, Костурско
34.	Дурова Димитрула	—	Д'мбени, Костурско
35.	Биуцкова Елефтерија	—	Д'мбени, Костурско
36.	Гелевитива Антигона	—	Бапчор, Костурско
37.	Караца Јанула,	—	Д'мбени, Костурско
38.	Коровешова Јордана	—	Смрдеш, Костурско
39.	Мангова Поликседна	—	Смрдеш, Костурско

Сите тие се учителки.

(АМ, IV-I/6)

СПИСОК
На учениците на Македонскиот учителски курс во Романија

Ред. бр.	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	Дата на раѓање	Родно место	Околија	Образо-вање	Курсеви Македонски	ЗАБЕЛЕШКА
1.	Арнаутка Елена	5.3.1928	Шестево	Костурско	5 одд.	1 грч.	
2.	Александров Ристо	15.4.1928	ʼуменица	Гуменица	6 „		
3.	Апостолова Стојана	4.8.1931	Руља	Костурско	2 „		
4.	Глигуровска Сребра	8.2.1931	Ситица	Леринско	2 „		
5.	Бурноска	9.6.1929	Блаца	Костурско	2 „		
6.	Волчева Вета	12.5.1929	Бомбоки	„	2 „		
7.	Вељовска Рина	10.6.1932	Калевишта	„	5 „		
8.	Богдановска Ристана	10.5.1933	Бапчор	„	2 „		
9.	Груевски Ѓорѓи	30.8.1926	Буф	Леринско	6 „		
10.	Горевок Доца	5.6.1929	Загоричени	Костурско	2 „		
11.	Говедарова Цилка	28.8.1930	„	„	4 „	1 грч.	
12.	Гелевска Гона	18.8.1927	Бапчор	„	5 „		
13.	Дибрановски Крсте	20.8.1926	Желево	Леринско	6 „		
14.	Дамова Елена	8.7.1931	Station Поздивишта	Костурско	4 „		
15.	Димановска Фота	3.6.1933	Песјак	„	2 „		
16.	Дигалова Тина	20.5.1926	Вамбел	„	5 „	2 мак. 1 грч.	
17.	Дамовска Јован	4.6.1030	Герман	Леринско	3 гим.		
18.	Димановска Стефана	25.12.1931	Попли	„	3 одд.		
19.	Димовска Афродита	16.6.1933	Песјак	Костурско	4 „		
20.	Дурова Димитрула	10.7.1931	Дамбени	„	3 „		
21.	Зафироска Милка	6.1.1930	Загоричани	„	5 „		
22.	Жабоновска Цана	3.6.1929	Брезница	„	5 „		
23.	Жатова Софија	3.8.1930	Поздивишта	„	4 „		
24.	Жабазовска Милка	5.6.1929	Чрновишта	„	6 „	2 мак.	
25.	Желестева Софија	4.6.1931	Нерет	Леринско	2 „	1 грч.	
26.	Жмагранова Лина	20.5.1930	Дамбени	Костурско	5 „	„	
27.	Иљовска Мара	28.8.1935	Граче	„	3 „		
28.	Ивановска Софа	15.11.1932	Руга	„	2 „		
29.	Јановска Каља	7.5.1937	„	„	4 „		
30.	Јовевска Кагопи	12.7.1930	Блаца	„	3 „		

31.	Костовска Елена	29.5.1930	Медово
32.	Костовска Гена	3.6.1932	Олишта
33.	Кесиковска Слобода	10.2.1929	Б'мбоки
34.	Каранџовска Цилка	8.2.1929	Смрдеш
35.	Караџова Јана	30.10.1932	Д'мбени
36.	Карафиловска Дина	10.10.1928	Поздивишта
37.	Калчовска Фотија	28.5.1933	Жужелци
38.	Кузиновска Гоча	25.5.1929	Тиолишта
39.	Којовска Тина	10.8.1928	Поздивишта
40.	Кочев Живко	10.8.1929	Апоскеп
41.	Лазовски Димитар	10.10.1926	Чука
42.	Љуљовски Ко,о	5.12.1930	Желево
43.	Љочкова Софа	6.1.1932	Дамбени
44.	Љејковска Софа	28.12.1926	Вишени
45.	Менеловска Мара	10.7.1935	Косинец
46.	Макриевска Циља	10.7.1935	Лабаница
47.	Макалчевски Кочо	5.9.1928	Жупаништа
48.	Мишовска Фана	4.2.1928	Руља
49.	Марковска Ермиони	16.11.1925	Желево
50.	Миовски Методи	10.9.1923	Оревово
51.	Наумовска Севда	12.6.1928	Трнава
52.	Накевска Ристана	10.7.1931	Руља
53.	Нолевска Дина	8.3.1928	„
54.	Николовска Лена	16.3.1926	Драничово
55.	Нановска Мара	5.5.1932	Невољани
56.	Питроновска Германија	9.6.1931	Герман
57.	Поп-Николова Василка	5.7.1928	Б'мбоки
58.	Поп-Василевска Александра	30.4.1930	Куманичово
59.	Пачуровска Стамена	3.9.1917	Вишени
60.	Поповска Лемона	9.5.1932	Б'мбоки
61.	Папастерев Коста	20.10.1912	Кокрени
62.	Поповски Ристо	3.1.1925	Трнава
63.	Репачовска Цена	13.4.1924	Смрдеш
64.	Ристовска Депа	10.3.1929	Руља
65.	Раптевска Спаска	19.8.1932	Дреновени
66.	Рачковска Рина	1.4.1933	Руља
67.	Ризовска Ристана	12.3.1912	Дамбени

Леринско	5	„		1 грч.
Костурско	4	„		
Костурско	5	„	1 мак.	1 грч.
„	5	„		„
„	5	„		„
„	4	„		„
„	2	„		
„	4	„		„
„	5	„		„
„	4	„		
„	6	„	2 мак.	
Леринско	3	„		
Костурско	2	„		
„	4	„		
„	2	„		
„	1	„		
„	4	„		
„	3	„		
Леринско	3	„		
„	6	„	[illegible] мак.	
„	5	„		1 грч.
„	3	„		
„	4	„		
Костурско	6	„		1 грч.
Леринско	2	„		
„	4	„		1 грч.
Костурско	5	„		1 грч.
„	4	„		
„	6	„		
„	2	„		
„	6	„		
Леринско	6	„		
Костурско	5	„	1 мак.	
„	6	„		
„	3	„	1 мак.	1 грч.
„	3	„		
„	1	кл.		

68.	Стефовска Фотија	20.5.1931
69.	Серовска Рина	28.11.1922
70.	Ставреска Јана	15.12.1932
71.	Сидеровски Кољо	5.4.1926
72.	Сотировска Софа	26.10.1929
73.	Србиновска Циља	9.6.1925
74.	Троковска Лефтера	3.11.1930
75.	Трајчева Слава	8.10.1938
76.	Трајанова Ристана	6.7.1982
77.	Трајанова Александра	16.5.1930
78.	Темелкова Дина	3.8.1928
79.	Тошевски Цандо	30.8.1929
80.	Трпенова Ристана	14.4.1932
81.	Таловска Менка	19.7.1928
82.	Фотева Викторија	5.9.1929
83.	Цигуловска Вита	5.9.1931
84.	Шукаровски Коста	25.1.1924
85.	Шекрова Кича	5.8.1932
86.	Божиголевска Константина	3.8.1928
87.	Цановски Леонде	10.2.1924

Попли	Леринско	2 одд.	2 мак. 1 грч.
Брезница	Костурско	4 „	1 грч.
Попли	Леринско	4 „	
Вишени	Костурско	6 „	
Дреновени	„	3 „	
Шестево	„	5 „	
Д'мбени	„	5 „	
Поздивишта	„	4 „	1 грч.
Дамбени	„	4 „	
Руља	„	3 „	
Сетома	„	4 „	
Екшису	Леринско	5 „	
Д'мбени	Костурско	4 „	
Д. Котори	Леринско	5 „	1 мак.
Рудари	„	4 „	1 „
Бапчор	Костурско	3 „	
Чрновишта	„	5 „	2 „
Дамбени	„	3 „	
Смрдеш	„	4 „	
Бела Црква	„	4 „	

Список на македонски учители во Унгарија

Р. број	Име и презиме	Колку год.	Од кое село	Што образование има	Колку курсови завршил	Забелешка
1.	Димитровска Тина	15	Лак	III основ.	—	
2.	Боровска Лена	15	„	III основ.	—	
3.	Капетановска Донка	19	Нивици	V основ.	—	
4.	Поповска Наумка	20	„	VI основ.	Романија	
5.	Велановска Георгија	20	„	VI основ.	Романија	
6.	Беговска Славка	20	„	V основ.	Романија	
7.	Жоваровска Победа	16	Чирешнија	IV основ.	—	
8.	Танкова Лена	19	Цупаниште	IV основ.	Железо Романија	
9.	Гулева Аспасија	18	Сетина	V основ.	—	
10.	Ристановска Софија	19	Нивици	IV основ.	Романија	
11.	Сариова Трајка	20	Кономлати	V основ.	Романија	
12.	Кизанова Веса	20	„	VI основ.	Романија	
13.	Поповска Веса	20	„	V основ.	Железо Романија	
14.	Петковска Мара	20	„	VI основ.	Железо Романија	
15.	Мирчевска Софија	21	Ошчима	VI основ.	Железо Романија	
16.	Деловска Вангелија	19	Буковик	V основ.	Романија	
17.	Чолакова Махи	20	Бесвина	V основ.	Романија	
18.	Попвасилева Христина	15	Куманичево	IV основ.	—	
19.	Цалева Лазора	20	Дреновени	V основ.	Романија	
20.	Петревска Лекса	19	„	V основ.	Романија	
21.	Склифовска Милка	22	Вишини	VI основ.	Романија	
22.	Влашевска Милка	20	„	VI основ.	Романија	
23.	Марковска Златка	19	„	IV основ.	—	
24.	Герлајчовска Тејка	17	„	III основ.	—	
25.	Андреовска Динка	17	„	III основ.	—	
26.	Парповска Тина	23	Черешница	VI основ.	Романија	
27.	Папагеоргиева Гена	19	Жужулци	III основ.	—	
28.	Ѓанкуловска Севда	18	Железо	IV	Железо Герман. Романија	
29.	Дуловски Коста	33	Калевишта	II гимн.	Железо Албанија	
30.	Степановска Лена	19	Железо	IV основ.	Железо Герман. Романија	
31.	Пуровска Златка	22	Желин	VI основ.	—	
32.	Бацела Султана	18	Лаханокипо	V основ.	—	
33.	Цајкова Љуба	19	Тиквени	IV основ.	—	

34. Папатолевски Сотир	16	Вишени	IV основ.	—
35. Контовски Јото	16	Монопило	VI основ.	Албанија
36. Поповски Симо	26	Котори	I гимн.	—
37. Лековски Ило	16	Пилкати	VI основ.	Албанија
38. Кумановски Вангел	28	Џумаја	IV гимн.	—
39. Симовски Силе	15	Желево	V основ.	—
40. Димовски Ристо	23	Бапчор	VI основ.	—
41. Цанзовски Стребренко	23	Чука	VI основ.	Желево Герман.
42. Станишовски Доне	22	Д'мбени	VI основ.	Желево Герман.
43. Богдановски Вангел	22	Желево	VI основ.	—
44. Калчевски Ѓорги	16	Дреновени	IV основ.	Желево Романија
45. Аргировски Митре	15	Ошчима	V основ.	—
46. Карафилоски Доне	23	Causдивишча	VI основ.	—
47. Ѓанушовска Зоица	19	Галишча	IV основ.	—
48. Адамидовска Аита	17	Синичени	IV основ.	—
49. Аргировска Цана	19	Сетома	VI основ.	—